

Jeremia 37

- 1 Koning Zedekia, de zoon van Josia, werd koning in plaats van Chonia, de zoon van Jojakim, omdat Nebukadrezar, de koning van Babel, hem koning had gemaakt in het land Juda.
 - 2 Hij luisterde echter niet naar de woorden van de HEERE die Hij sprak door de dienst van de profeet Jeremia, hij niet, en zijn dienaren niet, evenmin als de bevolking van het land.
 - 3 Toch stuurde koning Zedekia Juchal, de zoon van Selemja, en de priester Zefanja, de zoon van Maäseja, naar de profeet Jeremia, om te zeggen: Bid toch voor ons tot de HEERE, onze God.
 - 4 Jeremia kon nog in- en uitgaan te midden van het volk; zij hadden hem nog niet in de gevangenis gezet.
 - 5 Inmiddels was het leger van de farao uit Egypte uitgetrokken. Toen de Chaldeeën die Jeruzalem belegerden, dit bericht daarover hoorden, trokken zij van Jeruzalem weg.
 - 6 Toen kwam het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia:
 - 7 Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zo moet u zeggen tegen de koning van Juda, die u naar Mij toegestuurd heeft om Mij te raadplegen: Zie, het leger van de farao, dat is uitgetrokken om u te helpen, keert terug naar zijn land, naar Egypte.
 - 8 Dan zullen de Chaldeeën terugkeren om tegen deze stad te strijden. Zij zullen haar innemen en haar met vuur verbranden.
 - 9 Zo zegt de HEERE: Bedrieg uzelf niet door te zeggen: De Chaldeeën zullen beslist bij ons weggaan, want zij zullen niet weggaan!
 - 10 Ja, al zou u ook heel het leger van de Chaldeeën die tegen u strijden, verslaan, en zouden er bij hen slechts enkele zwaargewonde mannen overblijven, zij zouden opstaan, ieder in zijn tent, en deze stad met vuur verbranden.
 - 11 Vervolgens gebeurde het, toen het leger van de Chaldeeën van Jeruzalem was weggetrokken vanwege het leger van de farao,
 - 12 dat Jeremia Jeruzalem uit ging om naar het land van Benjamin te gaan om daar een erfdeel te aanvaarden te midden van zijn volk.
 - 13 En het gebeurde, toen hij in de Benjaminpoort kwam, dat de wachtcommandant daar – zijn naam was Jeria, de zoon van Selemja, de zoon van Hananja – de profeet Jeremia vastgreep en zei: U wilt overlopen naar de Chaldeeën!
 - 14 Maar Jeremia zei: Dat is een leugen! Ik wil niet naar de Chaldeeën overlopen. Hij luisterde echter niet naar hem, maar Jeria greep Jeremia vast en bracht hem naar de vorsten.
 - 15 De vorsten werden erg kwaad op Jeremia. Zij sloegen hem en zetten hem in de gevangenis, in het huis van de schrijver Jonathan, want dat hadden zij tot gevangenis gemaakt.
 - 16 Toen Jeremia in de gevangenis gekomen was, in de gewelven, verbleef Jeremia daar vele dagen.
 - 17 Koning Zedekia stuurde er iemand opuit en liet hem halen. Daarop ondervroeg de koning hem in zijn huis, in het geheim, en zei: Is er een woord van de HEERE? Jeremia zei: Dat is er! Hij zei: U zult in de hand van de koning van Babel gegeven worden.
 - 18 Jeremia zei tegen koning Zedekia: Wat heb ik tegen u, tegen uw dienaren of tegen dit volk misdaan, dat u mij in de gevangenis hebt gezet?
 - 19 Waar zijn nu uw profeten die u profeteerden: De koning van Babel zal niet tegen u en tegen dit land optrekken?
 - 20 Nu dan, luister toch, mijn heer de koning. Laat toch mijn smeekbede voor u terechtkomen: breng mij niet terug naar het huis van de schrijver Jonathan, opdat ik daar niet sterf.
 - 21 Toen gaf koning Zedekia bevel dat men Jeremia in verzekerde bewaring zou stellen op het binnenplein van de wacht. Men gaf hem elke dag een rond brood uit de Bakkerstraat, totdat al het brood in de stad op was. Zo verbleef Jeremia op het binnenplein van de wacht.
-

Koning Zedekia laat vragen of Jeremia voor hem en de stad wil bidden.

Het is waar dat koning Nebukadrezar het al gauw gezien had wat betreft Jojachin, de opvolger van Jojakim. Het is niet bekend wat er aan hem mankeerde, maar het zal wel zoiets geweest van 'zo vader zo zoon'. Jojachin was namelijk de zoon van Jojakim aan wiens regering Nebukadrezar ook al een einde had gemaakt. We weten dat de HEERE ook niet zo gecharmeerd was van Jojachin. Dat had de HEERE al in drie maand bekeken. 2 Koningen 24:9 *Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader gedaan had.* Drie maand is hij koning geweest en die periode heeft hij waarschijnlijk te danken aan de winterperiode. In de winter trok een koning namelijk niet ten strijde. Maar de winter was nog niet voorbij of daar stond koning Nebukadrezar al weer voor de poorten van Jeruzalem. Jojachin was zo verstandig om geen verzet te bieden. Hij werd afgezet als koning en in ballingschap gevoerd met zijn moeder en veel vooraanstaande mensen in Jeruzalem. Ook werd de tempel geplunderd. Dit moet gespeeld hebben in 597 v Chr. In Babel is na verloop van tijd gratie verleend aan Jojachin en mocht hij aan het hof verblijven van de koning. 2 Koningen 25:27-30

Nebukadrezar stelde in zijn plaats Zedekia aan als koning, een directe zoon van Josia. Hij had goede verwachtingen van deze persoon. Voor de zekerheid liet hij hem een eed van trouw zweren op zijn geloof. Zedekia deed dat allemaal keurig maar hield zich aan niets en aan niemand. De man krijgt wel een heel slecht rapport in 2 Kronieken 36:11-14 *Zedekia was eenentwintig jaar oud toen hij koning werd. Elf jaar regeerde hij in Jeruzalem. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, zijn God, en hij vernederde zich niet voor de ogen van de profeet Jeremia, die sprak op bevel van de HEERE. Bovendien kwam hij in opstand tegen koning Nebukadnezar, die hem een eed had laten afleggen bij God. Hij was halsstarrig, en verstokte zijn hart, zodat hij zich niet bekeerde tot de HEERE, de God van Israël. Verder pleegden alle leiders van de priesters en het volk op grote schaal trouwbreuk, overeenkomstig alle gruweldaden van de heidenvolken. Zij verontreinigden het huis van de HEERE, dat Hij geheiligd had in Jeruzalem.* Het was niet best. Meer kon de HEERE er niet van maken. Ook Jeremia heeft geen beste ervaringen met deze koning. Wat Kronieken vertelt komt redelijk overeen met de slechte score in het boek Jeremia. Jeremia 37:2 *Hij luisterde echter niet naar de woorden van de HEERE die Hij sprak door de dienst van de profeet Jeremia, hij niet, en zijn dienaren niet, evenmin als de bevolking van het land.* Het was ploegen op rotsen. Je kon net zo goed tegen een muur praten. Toch heeft deze koning het nog 11 jaar uitgehouden. Zedekia was hard en tegelijkertijd was hij ook weer soft. De ene keer kon hij Jeremia wel vermoorden; de andere keer vroeg hij om raad. Zoals ook hier in Jeremia 37. Op een gegeven moment was de koning zijn gezag volstrekt kwijt.

Hij luisterde echter niet naar de woorden van de HEERE (..) hij niet, en zijn dienaren niet, evenmin als de bevolking van het land.

Het leger van Babel trekt weg bij Jeruzalem.

De koning stuurde twee mensen naar Jeremia om voor hem tot God te bidden. Dat is wel vervelend. Totaal niet openstaan voor het Woord van de HEERE en ook niet luisteren naar de profeet en dan toch om voorbede vragen. Wel de lusten en niet de lasten, zo lijkt het wel. Het waren trouwens niet de minste mensen – Juchal en de priester Zefanja – die Jeremia raadplegen namens de koning.

Jeremia 37:3 *Toch stuurde koning Zedekia Juchal, de zoon van Selemja, en de priester Zefanja, de zoon van Maäseja, naar de profeet Jeremia, om te zeggen: Bid toch voor ons tot de HEERE, onze God.* Dat had de koning ook al in een eerder stadium gedaan. Toen was de hogepriester Zefanja er ook bij. Die Juchal is nieuw voor ons. We lezen in Jeremia 21:1,2 *Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia, toen koning Zedekia Pashur, de zoon van Malchia, en de priester Zefanja, de zoon van Maäseja, naar hem toe gestuurd had om te zeggen: Raadpleeg toch de HEERE voor ons, want Nebukadrezar, de koning van Babel, strijdt tegen ons. Misschien zal de HEERE met ons doen overeenkomstig al Zijn wonderen, zodat hij van ons wegtrekt.* Er lijkt een verschil te zitten tussen de vorige delegatie en deze. Toen vroeg men echt een soort van gunstig advies. Ook hoopte men op een reddend ingrijpen zoals de HEERE indertijd bij koning Hizkia had gedaan. Ditmaal volstaat men met een verzoek om voorbede van de profeet. Jeremia had kunnen zeggen dat de tijd van *de voorbede* voorbij was. Hij mocht toch niet langer van God bidden voor het volk en de koning? Maar hij heeft het anders opgevat. Gezien zijn antwoord heeft Jeremia het meer gezien als poging om via hem de HEERE te raadplegen. Men wilde weten hoe de vlag er bijstond bij de HEERE God. Zelf had men het idee dat dit misschien wel vrij gunstig zou kunnen zijn want het leger van Nebukadnezar – dat enkele maanden Jeruzalem belegerd had – trok weg bij de stad. Werden ze bedrogen door wat ze zagen? Was de wens de vader van de gedachte? Of was het echt zo dat koning Nebukadrezar het beleg van de stad Jeruzalem opgaf. Het is bijzonder relevante informatie die we uit ons hoofdstuk aangereikt krijgen. Jeremia 37:5 *Inmiddels was het leger van de farao uit Egypte uitgetrokken. Toen de Chaldeeën die Jeruzalem belegerden, dit bericht daarover hoorden, trokken zij van Jeruzalem weg.* Uit de formulering van dit vers wordt trouwens duidelijk dat iedereen in Jeruzalem op de hoogte was van de aanleiding van het vertrek van het leger van Babel.

Toch stuurde koning Zedekia Juchal en de priester Zefanja naar de profeet Jeremia, om te zeggen: Bid voor ons tot de HEERE, onze God.

Ezechiël weet meer.

Uit Ezechiël weten we dat koning Zedekia een beroep gedaan heeft op de koning van Egypte om hem te ontzetten. Ezechiël 17:12-18 *Maar hij kwam in opstand tegen hem door zijn gezanten naar Egypte te sturen, opdat men hem paarden en veel volk zou geven. Zou hij erin slagen? Zou hij ontkomen die zulke dingen doet? Zou hij een verbond verbreken en ontkomen? Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, voorwaar, in de woonplaats van de koning die hem koning gemaakt heeft, wiens eed hij verachtte en wiens verbond hij verbrak, bij hem, midden in Babel, zal hij sterven! En de farao zal met een groot leger en een grote verzamelde gemeenschap in de strijd niets kunnen uitrichten, als men een belegeringsdam zal opwerpen en een schans zal bouwen om vele levens uit te roeien. Hij heeft de eed veracht door het verbond te verbreken, en zie, hij had zijn hand erop gegeven! Nu hij dit alles gedaan heeft, zal hij niet ontkomen.* Ezechiël maakt duidelijk dat het Zedekia zelf is die de hulp van Egypte heeft ingeroepen. Maar het zal hem niet baten, zegt de HEERE. De HEERE heeft het helemaal gehad met Zedekia omdat hij zijn eed van trouw aan de koning van Babel – waarbij hij ook nog eens de Naam van God heeft gebruikt als garantie – heeft verbroken. Het voelt dus wel een beetje dubbel, dit verzoek aan Jeremia. Wil de koning weten hoe zijn actie bij God is gevallen? Is hij geïnteresseerd in Gods Woord of ziet hij de profeet alleen maar als een soort van toekomstvoorspeller? Gelooft hij

echt dat Nebukadrezar de aftocht kiest? Hoe dan ook, dit is de situatie van dat moment. Het is 587 v Chr. Een situatie van opluchting. De poorten van de stad Jeruzalem gaan open. Men slaat nieuwe voorraden in. Alle mensen hebben haast. Men zoekt familie op. Veel mensen zijn angstig. Mensen gaan naar buiten en naar binnen. Vermoedelijk slaat men voedsel in. Men is er niet zeker van hoelang deze situatie van relatieve vrijheid zal blijven. Ook horen we tussen de regels door dat Jeremia nog steeds vrij man is. De opmerking wekt blijdschap en maakt tegelijkertijd bezorgd: Hoezo, gaan ze hem dan gevangen nemen?

Hoe ziet de toekomst van Jeremia er uit?

De twee afgevaardigden van de koning

Zefanja

De twee mensen die door de koning waren afgevaardigd naar Jeremia stonden vermoedelijk niet onsympathiek tegenover de profeet. Van de hogepriester Zefanja weten we dat vrij zeker. Bij de briefwisseling die er geweest is met de ballingen, werd vanuit Babel een brief naar deze hogepriester gestuurd met de vraag 'Waarom hij die Jeremia maar liet begaan'. Men verwachtte van een hogepriester toch dat hij 'klaplopers' zoals Jeremia aanpakken. Jeremia 29:26,27 *De HEERE heeft u tot priester aangesteld in plaats van de priester Jojada om opzichters te zijn in het huis van de HEERE over iedereen die krankzinnig is en zich voor profeet uitgeeft, opdat u die vastzet in een blok en met een ketting aan de hals: Nu dan, waarom hebt u Jeremia uit Anathoth, die zich bij u uitgeeft voor profeet, niet bestraft? Want daarom heeft hij tot ons naar Babel de boodschap gestuurd: Het gaat lang duren. Bouw huizen en woon erin, leg tuinen aan en eet de vrucht ervan.* Het feit dat Zefanja die brief aan Jeremia laat lezen geeft aan dat hij aan zijn kant stond. De vorige keer was deze priester ook afgevaardigde van de koning en dit keer was hij opnieuw van de partij. Er zijn geen incidenten bekend waaruit blijkt dat de houding van deze priester jegens Jeremia veranderd is. Wel deelde hij later in het lot van verschillende andere vooraanstaande mensen die vrij direct na hun aankomst in Babel werden gedood. Jeremia 52:24-27 *Ook nam de bevelhebber van de lijfwacht Seraja, de hoofdpriester, Zefanja, de tweede priester, en de drie deurwachters mee. En uit de stad nam hij een hoveling mee die over de strijdbare mannen aangesteld was, en zeven mannen uit degenen die het aangezicht van de koning mochten zien, die in de stad werden aangetroffen, met de schrijver van de bevelhebber van het leger, die ten behoeve van de oorlog de bevolking van het land inschreef, en zestig man van de bevolking van het land, die binnen de stad werden aangetroffen. Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, nam hen mee en bracht hen naar de koning van Babel in Ribla. De koning van Babel liet hen neerslaan en doden in Ribla, in het land van Hamath. Zo werd Juda uit zijn land in ballingschap weggevoerd.*

Juchal

Van Juchal weten we minder. Hij komt ons niet bekend voor. Maar goed, wanneer je van iemand

een gunst wilt, zul je niet zijn vijanden op hem afsturen. En ze willen een gunst. Ze willen dat Jeremia voor hen – voor Jeruzalem en de koning – bidt. Wel weten we dat Juchal later een andere houding aannam tegenover de profeet. Hij hoorde later bij de mensen die Jeremia wilden laten doden. Daar komen we trouwens ook Pashur tegen, de zoon van Malkia, die de vorige keer de hogepriester vergezelde bij Jeremia. Jeremia 38:1-4 *Toen Sefatja, de zoon van Mattan, en Gedalia, de zoon van Pashur, en Juchal, de zoon van Selemja, en Pashur, de zoon van Malchia, de woorden hoorden die Jeremia tot heel het volk bleef spreken: Zo zegt de HEERE: Wie in deze stad blijft, zal door het zwaard, door de honger of door de pest sterven, maar wie vertrekt naar de Chaldeeën, zal in leven blijven. Hij zal zijn leven tot buit hebben en in leven blijven. Zo zegt de HEERE: Deze stad zal zeker in de hand van het leger van de koning van Babel worden gegeven. Dat zal haar innemen. Toen zeiden de vorsten tegen de koning: Laat deze man toch ter dood gebracht worden, want zo ontmoedigt hij de strijdbare mannen die in deze stad zijn overgebleven, en ontmoedigt hij heel het volk door zulke woorden tot hen te spreken. Deze man zoekt immers niet het welzijn voor dit volk, maar het onheil.* Het zal op zijn minst een wat ingewikkelde verhouding geweest zijn die Jeremia onderhield met de andere mensen die de leiding hadden in Jeruzalem. In tijden van oorlogsdreiging trokken ze wat meer naar de profeet toe – die dat allemaal had voorgezegd – maar in tijden van herstel en rust werd de afstand weer groter. Het zal een soort van haat/liefde relatie geweest zijn. Als Jeremia geen gelijk had gekregen door de manier waarop de geschiedenis zich feitelijk ontwikkelde, had men hem nooit meer aangekeken. Maar juist omdat hij steeds meer door de feiten in het gelijk gesteld werd, konden ze niet om hem heen. Zelfs toen Babel het beleg rondom Jeruzalem opbrak – toen de koning toch ook had kunnen denken dat het allemaal zo'n vaart niet zou lopen – zelfs op dat moment laat hij de profeet Jeremia of beter gezegd de God van Jeremia raadplegen. In de kerk – althans bij ons – lopen de meningen over van alles en nog wat steeds sterker uiteen. Dat geeft aan de ene kant een soort van onverschilligheid. Het wordt een beetje: 'ieder voor zich en God voor ons allen.' Aan de andere kant brengt een sterke afwijkende overtuiging verwijdering met zich mee. Als waarschuwingen worden genegeerd en voorspellingen uitkomen, wordt de sfeer minder vriendelijk. Je voelt je als kerklid – met een afwijkende mening – als Jakob bij Laban. Genesis 31:2 *Ook lette Jakob op het gezicht van Laban, en zie, het stond ten opzichte van hem niet meer als voorheen.* Eerder kon je elkaar nog volgen in de redenering. Je kon elkaar misschien niet overtuigen maar wel begrijpen. Na verloop van tijd komt er echter een vorm van vervreemding. Feitelijk heeft iedere gelovige zijn eigen mindset – zoals het vandaag heet – je begrijpt elkaar niet meer. Aan de ene kant heb je dezelfde God; aan de andere kant sta je soms recht tegenover elkaar. Toch blijft men de criticaster zoeken omdat de tijden slecht worden en verschillende voorspellingen gewoon uitkomen. Men vraagt zich op zijn zwakste momenten af of er dan misschien toch iets van waar is van wat de tegenstander zegt?

Het leger van de farao, (..) keert terug naar Egypte. Dan zullen de Chaldeeën terugkeren. Zij zullen haar innemen met vuur verbranden.

De koning moet zich geen illusies maken.

Zo komt de koning er toe om Jeremia te laten raadplegen. De koning doet een beroep op zijn

welwillendheid. Hij vraagt niet direct om raad – dat bedoelt hij overigens wel – maar om *voorbede*. Als iemand bidt voor een ander dan neemt hij het bij God voor die ander op. Zo'n houding zou de koning graag bij Jeremia zien. Jeremia staat zeker niet onwelwillend tegenover het verzoek van de koning. Interessant is de vraag hoe zoiets nu precies verloopt? Er komen twee mensen namens de koning bij Jeremia. Wat zegt hij dan? Ik denk dat hij zoiets zegt als: 'Ik zal het aan de HEERE voorleggen. Komt u morgen maar terug.' Jeremia had dit niet zelf in de hand. Niet alleen hij moest welwillend staan tegen over de koning maar datzelfde geldt van de HEERE. Of de HEERE er iets over wilde zeggen en antwoord wilde geven op de vraag, is een open vraag. Vermoedelijk wel, maar dat kon Jeremia niet zeker weten. In Jeremia 31 meenden we op te kunnen merken dat God in dromen en visioenen tot de profeet spreekt. Hij zal er in ieder geval een nachtje over geslapen hebben. We weten het niet precies. Wat we wel weten is dat God niet alleen voor Jeremia een boodschap heeft. Die boodschap van de HEERE is gericht aan de vertegenwoordigers – en via hen – aan de koning. Jeremia 37:6,7 *Toen kwam het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Zo moet u zeggen tegen de koning van Juda, die u naar Mij toegestuurd heeft om Mij te raadplegen: Zie, het leger van de farao, dat is uitgetrokken om u te helpen, keert terug naar zijn land, naar Egypte.* Wel spannend voor Jeremia. Het feit alleen al dat er gezegd wordt dat hij 'nog niet gevangen zat' geeft wel aan dat er zich een omslag had afgetekend in de verhoudingen. De koning kon hem bij wijze van spreken zomaar laten oppakken. Het is ook niet zo dat de HEERE voorzichtig formuleert of dat Jeremia zijn best doet slecht nieuws zo mooi mogelijk te verpakken. De boodschap liegt er niet om. Er is al gezegd dat het niks wordt met de hulp uit Egypte. Vervolgens wordt gemeld dat de Chaldeeën terug zullen komen en opnieuw Jeruzalem zullen belegeren. Maar daar zal het niet bij blijven. Ze zullen de stad innemen en in de hens zetten. Jeremia 37:8 *Dan zullen de Chaldeeën terugkeren om tegen deze stad te strijden. Zij zullen haar innemen en haar met vuur verbranden.* Daarna krijgt de koning of de militaire leider van het leger in Jeruzalem een sneer. Want de koning moet zich geen illusies maken. Het leger van Babel komt terug. En dan nog iets: Mocht het hele leger van de Chaldeeën overwonnen worden – wat niet gebeurt – dan zullen een handjevol gewonden in hun tenten opstaan van hun bed en de stad alsnog innemen en in vuur en vlam zetten. Jeremia 37:9,10 *Zo zegt de HEERE: Bedrieg uzelf niet door te zeggen: De Chaldeeën zullen beslist bij ons weggaan, want zij zullen niet weggaan! Ja, al zou u ook heel het leger van de Chaldeeën die tegen u strijden, verslaan, en zouden er bij hen slechts enkele zwaargewonde mannen overblijven, zij zouden opstaan, ieder in zijn tent, en deze stad met vuur verbranden.*

Dan zullen de Chaldeeën terugkeren om tegen deze stad te strijden. Zij zullen haar innemen en haar met vuur verbranden.

Wrijf het er nog eens even in', zou je zeggen. Het komt inderdaad niet erg vriendelijk over. Aan de andere kant vraagt de HEERE Zich af: 'Hoeveel waarschuwingen hebt u nodig? Weet u het nou nog niet? Denkt u nog steeds de dans te kunnen ontspringen? Wie wilt u daarvoor meebrengen dan?' De koning probeert altijd nog tussen de regels door een ander verhaal te horen. Maar dat verhaal is er

niet en komt er niet, zolang hij zijn leven niet verandert. Want – dat moet duidelijk zijn – juist door hem alle hoop op een uitweg te ontnemen wordt hij voor de keus gesteld om zich te bekeren tot de levende God. Alleen dat kan voor hem nog een uitweg bieden maar die deur blijft dicht. Dat mag. Dat is dan zijn keus. Maar God zet hem wel voor de enige deur die hem ruimte kan verschaffen. Dat kan hij niet ontkennen. En dat is dan ook het geduld en de genade van God dat Hij de koning altijd nog de tijd geeft om het anders aan te pakken. Of hij de uitgestoken hand van God aanpakt is echter niet duidelijk.

De opbrengst van de oogst is voor Jeremia.

Het belang van God en het belang van Jeremia.

Jeremia is een bijzondere man. Hij is een profeet van de Allerhoogste. Tegelijkertijd is hij niet onbemiddeld. Niet voor niets wendt zijn neef zich tot Jeremia om zijn landje te kopen. Toen die neef aan lager wal zat, zeiden zijn familieleden ‘dat hij dan maar naar Jeremia moest gaan.’ Dat verwacht je niet direct, een profeet met geld. De dominee en de koopman heeft op die manier wel heel oude papieren. Maar goed uit Jeremia 37 wordt duidelijk dat bij Jeremia Gods belang voorop staat. First things first. Maar als hij zich van zijn profetische taak gekwetend heeft, is er ook ruimte voor zijn eigen belang. Een privézaak. Wat hij gaat doen is niet helemaal zeker maar Jeremia wil – nu de poort van Jeruzalem open staat – duidelijk naar Benjamin. Hij gaat niet voor niets door *de Benjaminpoort*. Het stamgebied van Benjamin lag noordelijk van Jeruzalem. Jeremia wilde vermoedelijk naar zijn geboorteplaats Anathoth. De aanleiding is de verdeling van bezit of land. Zoveel is uit de tekst wel duidelijk dat er iets te verdelen valt en dat Jeremia belanghebbende is. Jeremia 37:11,12 *Vervolgens gebeurde het, toen het leger van de Chaldeeën van Jeruzalem was weggetrokken vanwege het leger van de farao, dat Jeremia Jeruzalem uit ging om naar het land van Benjamin te gaan om daar een erfdeel te aanvaarden te midden van zijn volk.* Het is een publieke zaak, want er staat dat het ‘te midden van zijn volk’ is. Vermoedelijk is het een soort van rechtszaak in de poort van Anathoth waarbij onder toezicht van de rechter bepaalde zaken worden toegewezen – ditmaal als erfdeel – en beschreven in akten enz. Het is trouwens niet dat landje van Jeremia’s neef. Die neef komt namelijk later pas in beeld. Hij meldt zich bij Jeremia op het moment dat hij in de paleistuin opgesloten zit. Het duurt nog even voordat het zover is, ook al is hoofdstuk 32 – waarin deze geschiedenis beschreven wordt – reeds gepasseerd. Het zou dus gaan om een ander erfdeel dat de profeet aanvaardt in Anathoth. Jeremia had blijkbaar niet alleen interesse in de Bijbel, maar hij was ook zakelijk ingesteld. Iemand zou kunnen denken dat God hier niet zo van gecharmeerd was, maar dat is niet waar. We weten allemaal dat de HEERE bijvoorbeeld de koop van het landje van de neef van Jeremia gebruikte als *profetische handeling* om te zeggen ‘dat er toekomst was voor het land en het volk.’ Als de HEERE niets gezien had in de ‘handelaar’ Jeremia, dan had de HEERE dit gebeuren met die neef vast niet uitgekozen als voorbeeld. Vermoedelijk beschikt Jeremia over flinke financiële tegoeden, waardoor hij de aangewezen persoon is om familie te helpen. Het gaat als volgt. De familie raakt in schulden. Er is – stel – nog 25 jaar tot *het jubeljaar*. Dan mag de profeet het erfdeel voor die tijd in beheer nemen en het bedrag – dat staat voor de opbrengst van 25 oogsten – uitbetalen. Vermoedelijk is zo’n transactie niet alleen barmhartig, maar ook lucratief. Jeremia verdient er ook

wel wat mee. Misschien heeft iemand zich wel eens afgevraagd ‘waar zo’n man nu van leeft?’ Hiervan. Jeremia is een soort *bank van lening*, die – met uitbestede landarbeid en oogsten – zijn geld dubbel en dwars terugverdient. De werknemers zijn vermoedelijk diezelfde familieleden, die – ditmaal in dienst van Jeremia – 25 jaar werken tot ze hun bezit c.q. erfdeel terug ontvangen. Van hogerhand is er niets op tegen. Maar Jeremia voorvoelt dat hij een zeker gevaar loopt. Hij had achteraf zijn handelsmissie beter kunnen melden met het verzoek om de stad voor korte tijd te verlaten. Maar dat doet hij niet.

Vervolgens gebeurde het (..) dat Jeremia Jeruzalem uit ging.

Jeremia wordt opgepakt en in de gevangenis gezet

Het is niet goed van de officier van de wacht dat hij Jeremia liet oppakken zonder bewijs. Het was zijn ‘ja’ tegenover het ‘nee’ van de profeet. De officier die Jeremia er tussenuit pikte, beschuldigde hem van landverraad. Hij zei: ‘Zo, je wilde overlopen naar de vijand?’ Op zich geen vreemd verwijt want Jeremia adviseerde dit aan iedereen die het maar horen wilde. Jeremia 38:18,19 Maar Jeremia ontkende dit. Dat was niet zijn bedoeling. Hij had een *publieke transactie* in Benjamin. Met name dat woord publiek zou de officier er toe kunnen brengen om de feiten te verifiëren, maar dat deed hij niet. Hij had genoeg gezien en we moeten eerlijk zijn, omdat Jeremia stiekem er tussen uit wilde knijpen, maakte hij zichzelf ook wel verdacht. Hij was per slot van rekening een publieke persoon van wie men wist dat hij dit advies had gegeven. Ook was de goodwill van Jeremia volledig op. Sterker, men zocht feitelijk naar een stok om de hond te slaan. Als zo’n profeet dan ook nog namens de HEERE de kracht van het Joodse leger in Jeruzalem belachelijk maakt – een paar gewonde soldaten van de tegenpartij zouden het nog winnen van dat zootje ongeregeld – dan is één plus één twee: Jeremia hangt. Jeremia 37:13,14 *En het gebeurde, toen hij in de Benjaminpoort kwam, dat de wachtcommandant daar – zijn naam was Jeria, de zoon van Selemja, de zoon van Hananja – de profeet Jeremia vastgreep en zei: U wilt overlopen naar de Chaldeeën! Maar Jeremia zei: Dat is een leugen! Ik wil niet naar de Chaldeeën overlopen. Hij luisterde echter niet naar hem, maar Jeria greep Jeremia vast en bracht hem naar de vorsten.* Het feit dat Jeremia zijn reis niet officieel heeft aangemeld geeft aan dat hij zijn kansen niet hoog inschatte. Maar wanneer de profeet er vervolgens voor kiest om – zoals de Statenvertaling schrijft – ‘te ontslibberen’ zal hij zich gerealiseerd hebben dat als hij werd gepakt het ook goed mis zou zijn. En het was mis. De officier leverde hem over aan de raadslieden van de koning. Als de koning nu nog enig gezag had gehad was het vast anders gelopen, maar de raadslieden speelden voor eigen rechter. Ze hadden niets met de koning te maken. Wat die er van vond interesseerde hen blijkbaar niet. Ze lieten Jeremia aftuigen en zetten hem in de kelder van het huis van de schrijver Jonatan. Dat huis was omgebouwd tot gevangenis. Jeremia 37:15,16 *De vorsten werden erg kwaad op Jeremia. Zij sloegen hem en zetten hem in de gevangenis, in het huis van de schrijver Jonathan, want dat hadden zij tot gevangenis gemaakt. Toen Jeremia in de gevangenis gekomen was, in de gewelven, verbleef Jeremia daar vele dagen.* Het moet daar echt vreselijk geweest zijn. Het zal er vochtig zijn en donker want het was een onderaardse kelder.

Jeremia was ten einde raad in die kelder ook omdat hij vermoedelijk niet of nauwelijks van voedsel en water voorzien werd. Verder zal hij soms overmand zijn door de angst – nu hij zo diep was weggestopt – dat men hem zou vergeten als de strijd zich zou verheven.

Hij luisterde echter niet naar hem, maar Jeria greep Jeremia vast en bracht hem naar de vorsten.

Gods werk en de eigen professie.

Bij veel profeten en andere mensen die in dienst van de HEERE werken weten we vaak nauwelijks iets van hun normale werk. Mozes was *herder* in dienst van zijn schoonvader. Exodus 3:1 *En Mozes hoedde het kleinvee van zijn schoonvader Jethro, de priester van Midian.* David was ook *herder* voordat hij koning werd. Op zich vermoedelijk een goede voorbereiding voor het koningschap want vaak wordt *de herder* als metafoor gebruikt voor de leider van het volk. Amos was *schapenfokker*. Dat zei hij ook tegen Amazia de hogepriester in Betel toen die vond dat Amos maar in zijn eigen land moest gaan profeteren. Amos 7:12-15 *Daarop zei Amazia tegen Amos: Ziener, ga heen, vlucht naar het land van Juda! Eet daar uw brood en ga daar profeteren. In Bethel mag u niet langer profeteren, want dat is het heiligdom van de koning, dat is het huis van het koninkrijk. Toen antwoordde Amos en zei tegen Amazia: Ik ben geen profeet en ik ben geen profetenzoon, maar ik ben veehouder en moerbeikweker. De HEERE haalde mij echter achter de kudde vandaan en de HEERE zei tegen mij: Ga heen, profeteer tegen Mijn volk Israël!* Amos had het profeet-zijn als bijbaan. Hij was geen *broodprofeet*, zoals ze soms genoemd worden. Hij hoefde er niet van te leven, zoals anderen. Hij had zijn eigen inkomsten uit een gemengd bedrijf van *veeboer en moerbeikweker en herder*. De discipelen van de Heere Jezus waren *vissers* althans de eerste vier: Johannes, Jakobus, Petrus en Andreas. Dat was op zich ook werk dat naadloos lijkt aan te sluiten bij het werk van apostel. De Heere Jezus wil in ieder geval ‘vissers van mensen’ van hen maken. Marcus 1:16-20 *En toen Hij bij de zee van Galilea wandelde, zag Hij Simon en Andreas, zijn broer, het net in de zee werpen, want zij waren vissers. En Jezus zei tegen hen: Kom achter Mij aan, en Ik zal maken dat u vissers van mensen wordt. En zij lieten meteen hun netten achter en volgden Hem. En toen Hij vandaar wat verdergegaan was, zag Hij Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en Johannes, zijn broer, die in het schip de netten aan het herstellen waren. En meteen riep Hij hen, en zij lieten hun vader Zebedeüs in het schip achter met de loonarbeiders en gingen weg, Hem achterna.*

En toen Hij bij de zee van Galilea wandelde, zag Hij Simon en Andreas, zijn broer, het net in de zee werpen, want zij waren vissers.

Wanneer ze na de opstanding van de Heere even niet weten wat ze moeten doen, gaan ze vissen. Johannes 21:2-3 *Er waren bijeen Simon Petrus en Thomas, ook Didymus genoemd, en Nathanaël, die uit Kana in Galilea afkomstig was, en de zonen van Zebedeüs, en twee anderen van Zijn discipelen. Simon Petrus zei tegen hen: Ik ga vissen. Zij zeiden tegen hem: Wij gaan met u mee. Zij gingen naar buiten, en gingen meteen aan boord van het schip; en in die nacht vingen zij niets.* Van de apostel Paulus die overigens een vrij pittige theologische opleiding had ontvangen – o.a. van de rabbijn Gamaliël in Jeruzalem – is bekend dat hij een bijbaantje had; het maken van tenten. Handelingen 22:3 *Er is zelfs een bediening naar genoemd. De zogenaamde tentmakers-bediening staat voor een persoon die werkt als evangelist en tegelijkertijd zelf voorziet in zijn inkomen. Blijkbaar combineerde dat goed. Paulus, die zelf ook veel op reis is, komt natuurlijk ook veel reizigers oftewel potentiële kopers tegen. In Handelingen zien we Paulus aan het werk met tenten maken. Handelingen 18:1-3 *En hierna ging Paulus uit Athene weg en kwam in Korinthe. En hij trof er een Jood aan van wie de naam Aquila was, afkomstig uit Pontus, die onlangs uit Italië gekomen was, en Priscilla, zijn vrouw (omdat Claudius bevolen had dat al de Joden uit Rome weg moesten gaan) en hij ging naar hen toe. En omdat hij hetzelfde beroep uitoefende, bleef hij bij hen en werkte er; want zij waren tentmakers van beroep.* Paulus deed dit handwerk. Hij wilde niet financieel afhankelijk zijn van een gemeente die hij had gesticht. Hij wilde geen belang hebben bij de mensen die tot geloof kwamen. Dat is een mooie trek van Paulus. Paulus was overigens van mening dat dit wel de normale gang van zaken was dat een prediker kon leven van het evangelie. 1 Timotheüs 5:17,18 *Laat ouderlingen die goed leiding geven, dubbele eer waard geacht worden, vooral diegenen die arbeiden in het Woord en in de leer. Want de Schrift zegt: Een dorsende os mag u niet muilkorven, en: De arbeider is zijn loon waard.* Maar voor zichzelf wilde hij – in ieder geval in Korinthe – er van af zien om geen praatjes te krijgen. 2 Korintiërs 11:7 *Of heb ik zonde gedaan toen ik mijzelf vernederde, opdat u verhoogd zou worden? Ik heb u immers het Evangelie van God om niet verkondigd.* Soms week Paulus overigens af van de regel die hij zichzelf stelde. Dat vertelt hij direct al in het volgende vers. 2 Korintiërs 11:8 *Andere gemeenten heb ik beroofd door een vergoeding aan te nemen ten dienste van u; en toen ik bij u was en gebrek leed, ben ik niemand tot last geweest.* Verder weten we weinig van de bijbanen van de apostelen of het moest Mattheus zijn die vroeger tollenaar was. Die had dus verstand van geld en belastingen.*

Toen Jeremia in de gevangenis gekomen was, in de gewelven, verbleef Jeremia daar vele dagen.

De koning raadpleegt Jeremia in het geheim.

Je vraagt je af of de koning dan helemaal niet wist waar Jeremia uithing. Dat wist hij wel. Dat blijkt want hij laat hem in het geheim later uit de gevangenis in het huis van Jonatan halen. ‘In het geheim’ dat schept wel een bijzondere band. Dus de koning was van zijn bestaan op de hoogte maar hij deed – eerst – niets voor hem. Vermoedelijk is dat een juiste constatering. Koning Zedekia maakt naarmate zijn einde nadert de indruk aangeschoten wild te zijn. Hij is bang voor allerlei mensen. Hij wantrouwt iedereen. Ook heeft hij weinig of niets meer te vertellen. Het is zelfs de vraag of de afgevaardigden wel gerapporteerd hebben wat de God van Jeremia had gezegd, want de koning vraagt aan Jeremia ‘of er nog een Woord van de HEERE is?’ Jeremia 37:17 *Koning Zedekia stuurde er*

iemand op uit en liet hem halen. Daarop ondervroeg de koning hem in zijn huis, in het geheim, en zei: Is er een woord van de HEERE? Het kan natuurlijk dat er veel tijd voorbij gegaan is. Voor de goede orde: er is veel tijd over heen gegaan want Jeremia heeft lang in de cel gezeten bij Jonathan, lezen we. De koning is benieuwd of Jeremia nog wat gehoord heeft van de HEERE. Jeremia antwoordt overigens positief – de HEERE heeft gesproken – maar wat de HEERE zegt is niet gunstig voor de koning en de stad. Jeremia 37:17 *en zei: Is er een woord van de HEERE? Jeremia zei: Dat is er! Hij zei: U zult in de hand van de koning van Babel gegeven worden.* Het lijkt niet meer en niet minder dan een samenvatting van wat de HEERE eerder via de vertegenwoordigers al had laten melden. Alleen lijkt het nog wat meer toegesneden op de koning. Of het feit dat de koning hem ‘in het geheim’ raadpleegt de doorslag geeft is niet bekend, maar Jeremia vat moed om zijn persoonlijke nood te klagen bij de koning. Jeremia vraagt ‘wat hij de koning en alle andere mensen aangedaan heeft?’ Wat is nu de eigenlijke reden dat men hem in de gevangenis heeft gezet? Jeremia 37:18 *Jeremia zei tegen koning Zedekia: Wat heb ik tegen u, tegen uw dienaren of tegen dit volk misdaan, dat u mij in de gevangenis hebt gezet?* Hij is toch gewoon profeet. Moet een profeet niet vertellen wat de HEERE hem bekend maakt? Hij heeft zijn werk altijd eerlijk gedaan en dan dit, gevangenisstraf. ‘Doe je een hond goed dan blaft hij’. Dat laatste zal hij wel niet gezegd hebben, maar hij vroeg wel tussen neus en lippen door wat die andere, die valse profeten de koning hadden opgeleverd. Dat soort lui moet je opsluiten. Wat heb je daar nu aan? Die praten je alleen maar naar de mond. Jeremia 37:19 *Waar zijn nu uw profeten die u profeteerden: De koning van Babel zal niet tegen u en tegen dit land optrekken?* Ze zijn in geen velden of wegen te bekennen. Nu hun profetie gelogenstraft is en er geen woord van waar blijkt te zijn, zijn ze spoorloos. En dan gaat Jeremia bijna op zijn knieën voor de koning en hij smeekt hem om hem niet terug te sturen naar de gevangenis in het huis van Jonatan de schrijver. ‘Daar ga ik dood’, zei Jeremia. Jeremia 37:20 *Nu dan, luister toch, mijn heer de koning. Laat toch mijn smeekbede voor u terechtkomen: breng mij niet terug naar het huis van de schrijver Jonathan, opdat ik daar niet sterf.* Gelukkig luistert de koning naar Jeremia en willigt hij zijn verzoek in. Jeremia wordt ingekwartierd op het terrein van het paleis. Hij krijgt elke dag een brood uit de bakkersstraat, zolang de voorraad strekt. Jeremia 37:21 *Toen gaf koning Zedekia bevel dat men Jeremia in verzekerde bewaring zou stellen op het binnenplein van de wacht. Men gaf hem elke dag een rond brood uit de Bakkerstraat, totdat al het brood in de stad op was. Zo verbleef Jeremia op het binnenplein van de wacht.* God zorgt voor Zijn dienaren. Dat had de HEERE ook beloofd aan Jeremia. Als hij aan Gods kant zou blijven staan, zou God hem overal doorheen helpen. Jeremia 1:17-19 God stond aan zijn kant, toch had Jeremia het niet te breed in die gevangenis van Jonathan. Dat doet pijn. Het was er donker en vochtig. Onvermijdelijk slaat de angst toe of iemand nog wel van je bestaan op de hoogte is. Zullen ze hem niet gewoon laten creperen? Daar had het veel van weg. Niet voor niets doet hij zo’n sterk beroep op het medelijden van de koning. God zij dank is de koning niet ongevoelig voor de angst van de profeet. Dat koning Zedekia nog eens iets voor hem zou doen, dat mag aanvoelen als een wonder. Tegelijkertijd is het misschien ook wel een beetje lastig. In het geheim bij de koning geroepen worden die dan een zeker voorrecht schenkt. Verplicht dat niet? Moet Jeremia niet vrij zijn van alles en iedereen om te vertellen wat God zegt?

Men gaf hem elke dag een rond brood uit de Bakkerstraat, totdat al het brood in de stad op was.

Paulus onderneemt actie voor zijn eigen veiligheid

Van de apostel Paulus is een vergelijkbare geschiedenis bekend. Hoewel vergelijkbaar? Wel in die zin dat ook de apostel bewust probeert zijn eigen veiligheid te vergroten. Wat was het geval? Paulus zat gevangen in Jeruzalem. Dat was nadat de Romeinse wacht op het tempelplein hem ontzet had. Wat was het geval? Het gerucht ging dat Paulus buitenlanders had meegenomen op het tempelplein. Dat was niet zo, maar dat gerucht was alleen al voldoende om in grote problemen te geraken. Handelingen 21:27-29 *Toen de zeven dagen ten einde liepen, zagen de Joden uit Asia hem in de tempel en brachten heel de menigte in verwarring. Zij sloegen de handen aan hem en schreeuwden: Mannen van Israël, kom helpen! Dit is de man die overal iedereen onderwijs geeft dat indruist tegen het volk, tegen de wet en tegen deze plaats. Bovendien heeft hij ook nog Grieken in de tempel gebracht en deze heilige plaats ontheiligt. Want zij hadden eerder al de Efeziër Trofimus met hem in de stad gezien, van wie zij dachten dat Paulus hem de tempel binnengebracht had.* Als de Burcht Antonia niet zo'n goed zicht op het tempelplein had gehad en de Romeinse wacht niet had ingegrepen was de apostel waarschijnlijk gelyncht. Paulus deed – toen hij door de Romeinse soldaten ontzet was – op de tempeltrappen nog een poging om uit te leggen hoe het met hem allemaal zo gelopen was. Maar zijn verhaal viel totaal verkeerd. Handelingen 21:39,40 *Maar Paulus zei: Ik ben een Joodse man uit Tarsus, een burger van een niet onbekende stad in Cilicië. Ik vraag u: Sta mij toe het volk toe te spreken. En toen hij het toegestaan had, gaf Paulus, staande op de trappen, het volk een wenk met de hand. En toen er een grote stilte gevallen was, sprak hij hen toe in de Hebreeuwse taal.* Paulus had verwacht dat hij als fanatieke Jood bij zijn volksgenoten wel op begrip kon rekenen, maar het tegenovergestelde was het geval. Hij begreep hen wel, maar zij hem niet. Er werd een juridische procedure tegen hem aangespannen. Paulus ging de gevangenis in. In de gevangenis hoorde hij van de zoon van zijn zus – die ook in Jeruzalem woonde – dat een aantal tegenstanders zich met een heilige eed hadden verbonden om Paulus te doden. Handelingen 23:12,13 *En toen het dag geworden was, smeedden enkele Joden een complot: zij vervloekten zichzelf en zeiden dat zij niet zouden eten en drinken voordat zij Paulus gedood zouden hebben. Het waren er meer dan veertig die deze samenzwering beraamden. Ze zouden hem voor het gerecht dagen en op de weg daarheen zouden ze Paulus doden.* 'Toevallig' ving de neef van Paulus dit bericht op. Handelingen 23:16 *Maar toen de zoon van Paulus' zuster van deze hinderlaag hoorde, ging hij naar de kazerne toe; hij ging naar binnen en berichtte het aan Paulus.* Paulus liet zijn neef dit verhaal vertellen aan de overste van de gevangenis en die nam het bloedserieus. Handelingen 23:22-24 *Toen liet de overste de jongeman gaan en gebod hem: Zeg verder tegen niemand dat je mij dit hebt laten weten. En toen hij twee van de hoofdmannen over honderd bij zich geroepen had, zei hij: Maak tweehonderd soldaten gereed om vanaf het derde uur van de nacht naar Caesarea te gaan, met zeventig ruiters en tweehonderd boogschutters. En laten zij ook voor rijdieren zorgen om Paulus daarop te zetten en behouden naar Felix, de stadhouder, te brengen.* Diezelfde nacht nog werd de apostel in het geheim onder escorte naar de kustplaats Caesarea gebracht.

Paulus onder escorte weggevoerd.

Daarom beriep Paulus zich op de keizer

De tegenstanders kwamen later uit Jeruzalem naar Caesarea om de apostel aan te klagen. Zij wilden de rechtszaak tegen hem in Jeruzalem laten plaatsvinden. Toen het er op leek dat dit toegestaan werd, beriep Paulus zich op de keizer. Hij wilde niet vervoerd worden naar Jeruzalem. Jeruzalem was voor hem het hol van de leeuw. Daar was hij zijn leven niet zeker. Handelingen 25:9 *Maar Festus, die de Joden een gunst wilde bewijzen, antwoordde Paulus en zei: Wilt u naar Jeruzalem gaan en daar in mijn tegenwoordigheid over deze zaken geoordeeld worden? Maar Paulus zei: Ik sta voor de rechterstoel van de keizer en daar behoort ik geoordeeld te worden. Ik heb de Joden geen onrecht gedaan, zoals ook u heel goed weet. Want als ik onrecht doe en iets gedaan heb wat de dood verdient, weiger ik niet te sterven; maar als er niets waar is van dat waarvan zij mij beschuldigen, kan niemand mij bij wijze van gunst aan hen uitleveren. Ik beroep mij op de keizer! Als hij zich niet op de keizer had beroepen was hij waarschijnlijk vrijgesproken. Maar dat deed er voor Paulus vermoedelijk niet toe. Als hij maar weg was bij zijn tegenstanders vandaan. Ver weg. In Rome wisten de Joden van niets. Handelingen 28:17-22 *En het gebeurde na drie dagen, dat Paulus hen die de voornaamsten van de Joden waren, bijeenriep. En toen zij bijeengekomen waren, zei hij tegen hen: Mannenbroeders, ik, die niets gedaan heb tegen het volk of de gewoonten van de vaders, ik ben uit Jeruzalem als gevangene overgeleverd in de handen van de Romeinen. Die wilden mij, nadat zij mij ondervraagd hadden, loslaten, omdat er in mij geen reden te vinden was voor de doodstraf. Toen echter de Joden dat tegenspraken, was ik gedwongen mij op de keizer te beroepen, maar niet omdat ik iets zou hebben om mijn volk te beschuldigen. Om deze reden dan heb ik u bij mij geroepen: om u te zien en met u te spreken, want om de hoop van Israël heb ik deze boeien om. Maar zij zeiden tegen hem: Wij hebben geen brieven met betrekking tot u uit Judea ontvangen en ook heeft niemand van de broeders die hier gekomen zijn, iets verkeers over u gemeld of van u gezegd.* Jeremia en Paulus komen op voor zichzelf. Ze ondernemen actie om hun eigen veiligheid en levenskansen te vergroten, onder omstandigheden die zwaar en bedreigend zijn. Het is niet verkeerd om ook zelf – met de kennis die je hebt en de mogelijkheden die je ten dienste staan – je positie en je veiligheid te verbeteren. Daarmee wil overigens niet de suggestie gewekt worden dat als men maar slim genoeg is men altijd ontsnapt aan bedreiging en onheil. Zo is het niet. Ook moeten we onze eigen slimheid en mogelijkheden niet overdrijven. Uiteindelijk is het God die ons bewaart of bij Zich roept. Het gaat soms goed, maar soms ook niet met de mensen die aan God zijn toegewijd. We kunnen dit adstrueren met een voorbeeld uit de Hebreeënbrief. De Hebreeënschrijver heeft het over een wolk van getuigen die de gelovige omringen. De schrijver is er eerlijk in dat het met sommigen goed, maar met anderen – althans in dit leven – slecht is afgelopen. Hebreeën 11:32-40*

